

3.

Pozytywna relacja względem kolegów, koleżanek w szkole i poza szkołą

I. PROSPEKT WARTOŚCI

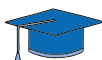
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność współpracy w grupie

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność budowania dobrych i trwałych przyjaźni

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Co mi daje prawdziwa szkolna przyjaźń?
- Jak budować szkolne przyjaźnie?

- Człowiek samotny, a człowiek otoczony przyjaciółmi.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Drugi człowiek to drugi „ja”.
- Czynię innym to, co chciałbym, aby czyniono mnie.
- Unikam izolacji.
- Dobra przyjaźń polega na wzajemności.

Zasady

- Rozwijam dobre przyjaźnie szkolne.
- Unikam złośliwości wobec koleżanek i kolegów.
- Zwracam uwagę na objawy samotności u moich kolegów i koleżanek.
- Nie odrzucam żadnego z kolegów i koleżanek na podwórku i w szkole.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Przyjaźnie mojego dziecka są ważne i znaczące.
- Przyjaciół mojego dziecka jest również dla mnie przyjacielem.
- Przyjaźń uspołecznia moje dziecko.

Zasady

- Przyjaciół mojego dziecka traktuję jak własne dzieci.
- Obserwuję, analizuję i oceniam przyjaźnie moich dzieci w szkole i poza szkołą.
- Podpowiadam dziecku, jak powinna kształtować się dobra przyjaźń.
- Pomagam dziecku nawiązywać i podtrzymywać przyjaźnie i znajomości szkolne i pozaszkolne.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Życie społeczne bazuje na relacjach międzyludzkich.
- Szkolny okres życia służy do budowania dobrych i trwałych przyjaźni.
- Społeczeństwo dobrze zorganizowane opiera się na relacjach przyjaźni.

Zasady

- Pokazuję przykłady, dobrych i owocnych przyjaźni międzyludzkich z życia i literatury.
- Obserwuję, analizuję i oceniam uczniowskie przyjaźnie.
- Uczę, czym jest dobra przyjaźń.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Szukamy i analizujemy na podstawie znanych tekstów kultury – filmów, książek, obrazów – przykłady dobrych, trwałych i zdolnych do poświęceń przyjaźni międzyludzkich. Omawiamy, czym się charakteryzują, jak powstają, na czym polega ich trwałość itd.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Zdecydowana większość uczniów cieszy się wzajemną sympatią i buduje dobre przyjaźnie¹. Uczniowie wychodzą naprzeciw potrzebom kolegów, nie pozostają

¹ „Dlatego umiłowanie Boga i bliźniego jest pierwszym i największym przykazaniem. Pismo święte zaś poucza nas, że nie można oddzielić miłości bliźniego: Wszystkie inne przykazania streszczają się w tym nakazie: Miłuj bliźniego swego jak siebie samego! (...) Przeto miłość jest doskonałym wypełnieniem prawa (Rz 13,9n., 1 J 4,20). To zaś uznaje się za rzecz najwyższej wagi dla ludzi, którzy coraz bardziej zależni są od siebie nawzajem, nawzajem także dla świata, który jednoczy coraz bardziej”. KDK 24.

obojętni, gdy któryś z nich potrzebuje pomocy. Wewnętrzna pewność, że mogą na kogoś liczyć, wpływa pozytywnie na ich osobowość i sprawia, że nie obawiają się pokonywać trudności życiowych. W przyszłości uczniowie potrafią budować więzi wspólnotowe, oparte na przyjaźniach, nie obawiają się wchodzić w bliskie relacje przyjaźni.

1.10. ZAGROŻENIA

Mogą zawiązywać się znajomości prowadzące do niewłaściwych zachowań. Uczniowie przyjmują bierną postawę wobec kolegów, którzy potrzebują pomocy, nie potrafią nawiązywać i utrzymywać przyjaźni, tworzyć wspólnot.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Wychowanie dziecka w pierwszych latach szkoły podstawowej powinno być nakierowane m.in. na nabywanie umiejętności społecznych: kontaktowania się i tworzenia relacji z rówieśnikami i z innymi ludźmi z otoczenia szkolnego, a także pozaszkolnego (podwórko, koła zainteresowań itp.). To także wykształcenie w dziecku pozytywnej postawy wobec drugiego człowieka. Dziecko rozumie, że każdy człowiek ma takie same prawa jak ono, że wszyscy są wartościowi i każdy jest potrzebny. Dziecko potrafi nawiązywać i podtrzymywać relacje i przyjaźnie z rówieśnikami.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Maria Kownacka (1894-1982), polska pisarka, tłumaczka, autorka *Dziennika Dziecięcego* redagowanego w czasie Powstania Warszawskiego, sztuk scenicznych i słuchowisk radiowych dla dzieci. Współpracowała z czasopismem „Płomyk”. Jej najbardziej znane książki to m.in.: *Plastusiowy pamiętnik*, *Kukuryku na ręczniku*, *Cztery mile za piec*, *Miała babuleńka kozła rogatego*, *Kajtkowe przygody*, *Rogaś z Doliny Roztoki*.

O Zosi niszczycielce historia smutna wielce

Dzisiaj rano, ledwo Tosia otworzyła piórnik, zaraz Zosia woła:

- Tosiu, daj no mi scyzoryk, odkręcę tę śrubkę w ławce!
Scyzoryk nie zdążył się nasrożyć, a tu: zgrzyt... zgrzyt... już miał ostrze wyszczerbione o żelazną śrubkę.
Ale Zosia nie zważa na to, kręci dalej. Wtem ostrze ześlizguje się ze śrubki prosto w palec Zosi.
– A to wstrętny scyzoryk!
Zosia rzuciła go i owinęła krwawiący palec chusteczką.
Zaczął się ćwiczenie.
– Oj, nie mam stalówki! Tosiu, pożycz mi stalówkę!
Tosia zaraz pożyczyła stalówkę.
Zosia gryzmoli, nie widzi, że atrament pryska ze stalówki, że całe palce atramentem powalane.
W końcu przycisnęła tak mocno, że... stalówka pękła.
A na stronicę skoczyło dziesięć kleksów.
– Oj! Co to będzie? Przyjdzie, pani będzie się gniewała!
Ale Zosia znowu:
– Tosiu! Pożycz mi gumę!
Chwyciła Zosia biedną gumę-myszkę – trze... trze... zamazała całą stronnicę.
– To jest guma do ołówka, atramentu nią nie zetrzesz!
Więc Zosia w płacz, a Tosia pociesza:
– Nie płacz, Zosiu, powoli nauczysz się wszystkiego... nie będziesz kaleczyła się scyzorykiem, nie będziesz robiła kleksów w zeszyście, nie będziesz łamała stalówek.
Wszyscyśmy w piórniku powiedzieli, że ta nasza Tosia, to jest za dobra...

M. Kownacka, *Plastusiowy pamiętnik*, wyd. Siedmioróg, Warszawa 2018, s. 27-28.

Przedstawiony powyżej fragment ukazuje pozytywną relację koleżeńską głównej bohaterki. Tosia jest dziewczynką przyjacielską i uczynną. Jest dobrze przygotowana do lekcji, ma wszystkie potrzebne przybory szkolne. Zosia – koleżanka z ławki, przeciwnie – jest nieprzygotowana, ma bałagan wokół siebie. Robi kleksy w swoim zeszyście, niszcząc go, a w dodatku psuje przybory Tosi. Mimo to, Tosia chce pomóc niezręcznej koleżance. Jest wobec niej serdeczna i troskliwa. Pociesza Zosię, że wszystkiego wkrótce się nauczy i będzie sobie lepiej radziła.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

W przyszłości nieraz będziecie musieli współdziałać z innymi, mierzyć się z innymi. Znajdziecie się w obliczu sytuacji, problemów i projektów czyniących życie tak podobnym do meczu, który musi być przecież rozegrany uczciwie; meczu, w którym gra rolę mądre użycie własnych energii, jasno sprecyzowany pogląd na ogólny kontekst społeczny; tego kontekstu jest się częścią; gra też rolę zdolność dostosowania tempa do innych oraz lojalny i szlachetny stosunek do sprawy współzawodnictwa.

Bądźcie świadkami Chrystusa przede wszystkim wśród swoich rówieśników. Zmartwychwstały wzywa was, byście nawiązali przymierze z nimi i między sobą nawzajem, aby nadać miastu kształt bardziej sprawiedliwy, wolny i chrześcijański. Bądźcie twórcami przymierza w relacjach z innymi młodymi, w życiu rodzinnym, w swoich dzielnicach, szkołach i uniwersytetach, w miejscach pracy, w ośrodkach sportu i zdrowej rozrywki. Nieście nadzieję i otuchę tam, gdzie panuje rezygnacja i cierpienie. Niech każdy z was będzie gotów okazać życzliwość i pomoc tym, którzy pragną przybliżyć się do wiary i do Kościoła.

Jan Paweł II, *Niechaj wasze życie będzie hymnem radości. Przemówienie do uczniów szkół rzymskich i Lacjum, (1.03.1980), w: tegoż, Nauczanie papieskie III, 1, 1980, red. F. Kniołek, wyd. Pallottinum, Poznań–Warszawa 1985, s. 205.*

Jan Paweł II, *Bądźcie poszukiwaczami, świadkami i głosicielami prawdy Chrystusa. List do młodzieży Rzymu, (8.09.1997), 9, w: tegoż, Dzieła zebrane, t. 3: Listy, dz. cyt.*

Benedykt XVI, *Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowalem.* Orędzie na XXII ŚDM, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, Tryptyk o wierze, wybór i oprac. S. Tasiemski, Wydawnictwo M, Kraków 2014, s. 141-142.

Starajcie się gorliwie o dobro drugiego człowieka, wiernie wypełniajcie przyjęte zobowiązania. Nie wahajcie się rezygnować z radością z niektórych waszych rozrywek, akceptujcie wielkodusznie konieczne ofiary, dawajcie świadectwo waszej wiernej miłości do Jezusa, głosząc Jego Ewangelię zwłaszcza wśród waszych rówieśników.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowalem. Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich. Wy jesteście przyjaciółmi moimi, jeżeli czynicie to, co wam przykazuję. Już was nie nazywam sługami, bo sługa nie wie, co czyni pan jego, ale nazwałem was przyjaciółmi, albowiem oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Ojca mego (J 15,12-16).

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Poszanowanie osoby ludzkiej przejawia się w poszanowaniu zasady: „Poszczególni ludzie powinni uważać swojego bliźniego bez żadnego wyjątku za «drugiego samego siebie», zwracając przede wszystkim uwagę na zachowanie jego życia i środki do godnego jego prowadzenia”. Żadne prawodawstwo nie jest w stanie samo przez się usunąć niepokojów, uprzedzeń oraz postaw egoizmu i pychy, stojących na przeszkodzie ustanowieniu prawdziwie braterskich społeczności. Postawy te przewyższa jedynie miłość, która w każdym człowieku dostrzega „bliźniego”, brata (KKK 1931).

Por. KKK 1829; 1944.

IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Benedykt XVI, *Miłujcie się wzajemnie, tak jak Ja was umiłowałem*. Orędzie na XXII ŚDM, 27.01.2007, w: Jan Paweł II, Benedykt XVI, Franciszek, *Tryptyk o wierze*, wybór i oprac. S. Tasiemski, Wydawnictwo M, Kraków 2014, s. 139-145.

Berkowitz R.S., Romaine D.S., *Pomocne anioły. Jak odnaleźć miłość, przebaczenie i szczęście*, tłum. A. Wyszogrodzka-Gaik, wyd. Świat Książki, Warszawa 2007.

Bratny R., *Kolumbowie. Rocznik 20*, wyd. Alfa-Wero, Warszawa 2004.

Jan Paweł II, *Bądźcie poszukiwaczami, świadkami i głosicielami prawdy Chrystusa*. List do młodzieży Rzymu, Watykan, (8.09.1997), w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3: *Listy*, red. P. Ptasznik, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 443-446.

Jan Paweł II, *Niechaj wasze życie będzie hymnem radości*. Przemówienie do uczniów szkół rzymskich i Lacjum, (1.03.1980), w: tegoż, *Nauczanie papieskie III*, 1, 1980, red. F. Kniotek, wyd. Pallottinum, Poznań-Warszawa 1985, s. 204-206.

Kamiński A., *Kamienie na szaniec*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2003.

McGinnis A.L., *Sztuka przyjaźni czyli jak zbliżyć się do ludzi, na których ci zależy*, [tłum. z ang.], Oficyna Wydawnicza Vocatio, Warszawa 2020.

Remarque E.M., *Na Zachodzie bez zmian*, tłum. S. Napierski, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2004.

Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, (7.12.1965), w: tegoż, *Konstytucje, Dekrety, Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.